

המביא גט פרק ראשון גיטין

ב.

עין משפט גזר מצוה

א א מיי פ"ז מהל' גיטין הלכה ה סמנ עשין ט טוש"ע אה"ע סי' קמב סעיף ט:
ב מיי פ"ח מהל' תרומות ה"ז וה"ט:
ג א מיי פ"ז מהל' גיטין הלכה א ב וסמנ ט ט טוש"ע ס:

פסקי רי"ף

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקס ומן התגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: והמולך והמביא ממדינת הים אלא המביא ממדינת הים והמולך והמביא ממדינת הים למדינת כרתים הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' הגמנוניא להגמנוניא: רבי יהודה אומר מרקס למורה ורקס כמורה מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון ועכו כצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמרין התם (ג): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עצמו שליח להולכת: רקס וחגר תירומה בין קדש ובין ביד בין רקס ובין תרומה. אף ממכר לודין שהיא מחו"ל ללוד שהיא סמוכה לה והיא מא"י ובגמ' (ד) מפרש פלוגתיהו. והביא וכו' בגמ' מפרש מאי קמ"סין אתיק דרישא: והמולך. מא"י למדינת הים: מהגמנוניא להגמנוניא. פי' עיר א' שהיו בה על ירושה אומר מרקס עז סוף העולם למורהו הוי מדינת הים ורקס עצמה נדונית כמורה העולם ולא כא"י והמביא וכן כולן רקס שיאמר וכן כולן רקס למורה א"י וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה. אבל מערב של א"י אין צורך גבול שהים גבולה כרתים וגבול ים והיה לכם הים [הגדול] וגו': מאי טעמא. רבה אמר

המביא גט. אע"ג דלשאר שטרות פעמים נמי קרי גט דתמן כשולח (לקמן דף לז): אין עדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם ואיירי בכל שטרות ובפרק המצול (לקמן דף סד). נמי תניא וכן לגיטין ומפרש התם גיטי מומן מ"מ לא הוצרך לפרש כאן גט אשה משום דזרוב מקומות היכל דקמתי גט סתם איירי זבגט אשה ומה שנוהגים לכתוב י"ב שורות זבגט אומר ר"ת משום דגט גימטריא י"ב ור"י שמע זבגט רב האי גאון ובזבגט רבינו סעדיה משום דכתיב ספר כריתות¹ כשיעור י"ב שטיין המפסיקין צין² ארבעה חומשי³ ספר תורה כדלמר זבגט צתרא (דף יג): שצריך להניח ארבעה שטיין צין כל ספר וספר והפסק ציין וידבר למשנה תורה לא חשיב שאינו אלא חוזר ושוה מה שלמעלה:

ממדינת הים. הא ללא נקט המביא גט מחוץ לארץ דקמתי זבגמ' (לקמן דף טז): המביא גט צספיה כמביא צחוה לארץ משום דצחוה לארץ הוה משמע על חוהה לארץ אפילו רקס וחגר⁴ להכי נקט ממדינת הים דמשמע רחוק כמו (גיטות דף טז): האשה שהלך צעלה למדינת הים וכמו (שבוט דף מא): פרעתיך צפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים לאפקוי **אף המביא מרקס.** משמע דבנקט צין זה ישראל והא דתני

המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קרי ליה מדינת הים זבגט כדלמר לקמן (דף טז): רי"ף השליח המביאו לומר כו' וטעמא מפרש בגמ' א. ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: **רקס וחגר.** תרגום של צין קדש וצין צדד מתרגמינן צין רקס לחגר (בראשית טו): **אפילו מכפר לודים.** שהיא מחוזה לארץ ללוד. ללוד. שהיא סמוכה לה והיא מארץ ישראל. ובגמ' מפרש פלוגתיהו: **וחכמים אומרים.** זבגמלא מפרש מאי מוספי אתנא קמא דרישא: והמוילן. מארץ ישראל למדינת הים: **מהגמנוניא להגמנוניא.** זבגמלא מפרש עיר אחת שהיו בה שני הגמנוני ומקפדין זה על זה שלא יהו צני הגמנוניא זו נכנסים לתצרתה: **ר' יהודה אומר מרקס למורה.** מרקס עד סוף העולם למורחו הוי מדינת הים: **ורקס.** עמנה נדונית כמורה העולם ולא כא"י והמביא מרקס כריך לומר צפני נכתב וצפני נחתם וכן כולם. **רקס למורחו של ארץ ישראל וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה.** זבגט מערב של ארץ ישראל אין כריך גבול שהים הגדול גבולה כדכתיב (במדבר לד) וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגו': **אם יש עליו עוררים.** שהבעל מעערב שהוא מווייף: **ויקיים צחומיו.** אם יעידו העדים על צחומים ידיהם או עדים אחרים יכירו מצחומם כשר ואם אין עליו עוררים ועדים מציין תמיד לקיימו כדלמרין זבגמ' צני דינין קצועין: **גמ' לפי דעובדי כוכבים** הם דישראל מנעין כחמיהן ור' יהודה מטמא נראה לו דלותם שנוהגין תורת עובדי כוכבים הם גרים וטועין ולעולם ישראל נמי דייס בה: **מכפר לודים** צדור. אומר ר"י שהזכיר לוד לאשמועינן אע"פ שהיתה נקראת כפר לודים על שם צני לודים שהיו מציין בה תמיד אפילו הכי ז"ל צפני נכתב וצפני נחתם ולא חשיב כלוד עמנה ורבינו מאיר פירש דרבי אליעזר הזכיר שם עירו כדלמרין (סנהדרין דף לז): אחר ר' אליעזר ללוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה כריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא זבגמלא ישראל קאי: **ואשקלון** כדרום. הקשה ר"ת לאשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ציהושע (א) זאת הארץ הנשאלת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה ישראל⁵ לגמלה כאשר צויתך ואת כן לכדור דכתיב צפופים (ה) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי צבול לא כצורה כדלמר צפ"ק דחולין (דף טז) גבי צית שאן הרבה כרכים כצבוס עולי מנרים ולא כצבוס עולי צבול ולכך אין תלמידי חכמים מציין שם ואין צני דינין קצועין שם אבל קשה דרקס וחגר משמע הכא דהו חוזה לארץ⁶ וכתיב ציהושע (ב) ויקדשו את קדש צהר נפתלי וליכא למימר דלא כצבוס עולי צבול דבספרי צפרשת והיה עקב (יא דף) חשיב רקס וחגר צהדי כרכים שצבשו עולי צבול וי"ל דתרי רקס וחגר הוה ואותו רקס וחגר דכתיב גבי צברהם ויש צין קדש וצין שור (בראשית ט) מתרגמינן צין רקס וצין חגרה צארנו של אצמך מלך פלשתים ואותו היה צבאן ישראל דמסתמא דאצרהם ויחזק היו דרין צבאן ישראל וציהושע (ג) נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה צבועה של ארץ ישראל דפלשתים צבועה דים פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל וחגר דמתני' היה צבועה כדלמרין רקס כמורה ועכו⁷ אע"ג דכצבוס עולי צבול כדלמר צפון כחצות (דף קיב). רבי אבה הוא מנשק כיפי דעכו⁸ וצברק מי שחזו (לקמן דף עז): פריך לגמילה דעכו לאו מארץ ישראל ליה הא כי הוה מפרטי רבנן מהדדי צבשו (ה) וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה לחוזה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חזיה צבאן וחזיה צבול כדמוכח צירושלמי⁹ [פ"א ה"ג] והכא מיירי צבאום דז צבאום לארץ והא דלא משני נמי צמי שחזו (סס) מתני' דאם לא צבתי מכאן ועד שלשים יום¹⁰ והגיעו לעכו וחזר ציטל תנאו היינו לאותו דז צבאום לארץ לארץ היינו משום דציונא מארץ ישראל פוגע תחילה צבאום דז של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דלמר לקמן (דף טז): נכנס לפניו ר' אלעזר אמר ליה הלא כפר סיסאי מוצלע בתחום ארץ ישראל וקרובה לציפורי יותר מעכו ומה צבך מכל מקום עכו עדיפא אע"פ שהיא רחוקה מציפורי שהיא עמנה חזיה מארץ ישראל ועוד היכי דיין לקמן (דף טז) דמוכר עבדו לקוריא ילא לחירות מדתן¹¹ עכו כארץ ישראל לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריא דמרתקא טובא אדרבה סוריא עדיפא כיון דמתני' איירי צבד של חוזה לארץ דקסבר כצבוס יחד שמה ציונא והוא היה עמנה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמה ציונא או דלמא כיון דעפרה טמא חוזה לארץ דמי ואמר ר"י דאפילו צבד של ארץ ישראל ז"ל צפני נכתב וכו' לפי שהוא צפון הגבול ורחוק מעיקר ישוב ארץ ישראל ומופלג מן השיבויות וצמי דיניס¹² וכן יש לתרץ גבי אשקלון וגבי רקס וחגר והשתא פריך וצמי כפר סיסאי דקרוב לציפורי שהיתה עיקר ישוב א"י טפי מעכו דרחוק מעיקר ישוב א"י אע"ג דעכו היא עמנה צבאן ישראל וכפר סיסאי הוא חוזה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיס ליה דמוצלעת מהני כאילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דלמר מוצלעות שכיחי וגמירי וא"ת דלמר צירושלמי המוכר עבדו לעכו ילא לחירות ר"ש אצוי דרבי יודן אומר אפילו מעכו לעכו וכיון דאפילו צבאום דז צבאן ישראל ילא לחירות א"י ילא לחירות כיון דחשיב כחוזה לארץ¹³ וי"ל דנהי דחשיב כחוזה לארץ לגבי ישראל לחוזה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל: **ואם יש ע"יו עורדין יתקיים בחותמיו.** אבל כל זמן דלא חשיב דעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענין מווייף דמשום עיגונא אקילו זה רבנן אבל צממון טענין מווייף לנפרע שלא צפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא צבדת חיי לכל צריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה וזהו החתים עדים מעמנו ולטרון שלא צפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דאפילו לא טענין להו מווייף פרוע טענין להו פרוע כיון דהוא עמנו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דאי צבי אמר מווייף דקי"ל כמ"י צפרק המוכר את הבית (ב"ב דף עז): גבי שטר כס היווצא על היתומים דנשבע וגובה מחנה אבל פלגא דפקדון טענין להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענין להו נאנסו¹⁴ משום דאציהם היה נאמן לומר החותמי לך צמיגו דנאנסו אבל יש להוכיח דטענין להו מווייף דאל"כ כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה וחתום עדים ויגבה שלא צפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרוע ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (סס דף קסד): דטענין ליתמי מווייף דלמר רב הונא שביב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני צידי נאמן חוקה אין אדם עושה קנוניא על ההקדש ופריך וכי אדם עושה קנוניא על צניו דרב ושמואל דלמרי תרייהו כביב מרע שאמר מנה לפלוני צידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין ומסיק דרב הונא איירי בשטר מקויים ורב ושמואל צדנקיע שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרלא לא אמר תנו לא קיימיה לשטרלא פירוש דשמתא שלא להצביע את צניו אמר כן ואי לא טענין מווייף ליתומים¹⁵ מכל מקום יגבה דהא נקיט שטרלא ואין לומר דטענין פרוע דהא רב

א) לקמן טו, ב) צבתי וצין הירקא: המביא ועי' רישא א) לקמן ו: ד) לקמן ע"ג, ט) לקמן ד: ו) וס' ד"ה הצבא, ז) ז"ל צמלה. ט"ש, ח) הגורא צמנה והגיע,

מוסף תוספות

א. זבגט אשה איירי ולא אצטרין לפרש. מוס' ה"א. ב. ובעינן שורות. מוס' ה"א. ג. ספר לספר לארבעה. מוס' ה"א. ד. הראשונים. מוס' ה"א. ה. דהא רקס וחגר מחוצה לה כדמשמע בגמ' (ד) דאין להו סמוכות לא"י. רשב"א [ו]קשיא הא דאמר ר"ג ר' אף המביא מן הרקס ומן התגר דמשמע דלה"ק הני לא צריך, וזאת מחוץ לארץ הוה. רשב"א. ו. ודאי אין דרים בה ישראל וגוים ואפ"ה הכתמים טהורים. מוס' ה"א. ז. [מדתן] אף המביא מן הרקס ומן התגר וכו' וכן דקתני רקס למורה ורקס כמורה. מוס' ה"א. ח. משמע [ד]בחור"ל קיימא. א"א. ט. א"א. בקדושה היתה ואם לא כבשה לא היתה קדושה דהא ק"ל דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדושה השנייה ולא קדושה לעתיד לבא. רישא. י"א. ולקמן איירי באותו צד שבא"י. מוס' ה"א. י"ב. ר"מ אומר. רשב"א. י"ג. ואין שירות מצויות שם. מוס' ה"א. י"ד. לקמן ו: ד"ה ופילו. ד"ה. ה"ל כמוכר מחו"ל לחו"ל. פ"א. טו. משום דלא שכיחא. מוס' תמונת צבד: ד"ה דינא. טו. בשטרא שאינו מקויים, נהי דלא אמר תנו. רשב"א לקמן ט. ד"ה ואם יס.